

8.	Романтична	0,7	2,8
9.	Естетична	0,7	2,8
10.	Акзитивна	1,4	1,4

Отже, життєвий простір підлітка ґрунтується переважно на фундаменті гедоністичних емоцій, які визначають прагнення до насолоди, задоволення, комфорту. Як засвідчують результати анкетування, предметом переживання учнів є взаємини з однолітками (спілкування, самоствердження в соціальній групі, взаємодопомога, спільна діяльність), що відповідає висновкам інших психологічних досліджень. На жаль, емоційний вектор життєвого простору не визначається пізнавальними інтересами, естетичними почуттями й мрією про втілення високих ідеалів, що має складати зміст навчання й виховання учнів 5-7 класів закладів загальної середньої освіти.

Список використаних джерел

1. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності. – Київ: ДП Спец. вид-во «Либідь», 2003. – 376 с.
2. Гончаренко Ю. В. Вивчення життєвого простору особистості: філософсько-психологічний аспект // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Психологічні науки. Вип. 1, том 1. 2016. – С. 130-134.
3. Барышева Е. И. Соотношение понятий стиль жизни и субъективное жизненное пространство // Вестник КГУ им. Н. А. Некрасова. Серия. Педагогика. Психология. Социальная работа. Ювенология. Социокинетика. Том 21, № 3. 2015. С. 73-78.
4. Додонов Б. И. Эмоция как ценность. – Москва: Политиздат, 1978. – 272 с.

Мохірева Ю. А., к. п. н., доцент,
Полтавський національний
педагогічний
університет імені В. Г. Короленка
(м. Полтава)

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

Важливою проблемою сучасної педагогіки образотворчого мистецтва є формування справжнього митця-громадянина, розвиток особистості у гармонії зі світовою культурою, врахування національних традицій, інноваційна діяльність. Нині на теренах України триває утвердження культури молоді української держави, культури усвідомлення відповідальності особистості за народ, націю, землю, на якій ми живемо.

«Сутністю культури, її рушійною силою й метою, які б змісти не вкласти у це поняття (розвиток мови, літератури і мистецтва, побудова громадянського суспільства чи демократичної держави тощо), є розгортання

й реалізація у просторі і часі найвищих цінностей, які обов'язково у кожній конкретній спільноті мають національну специфіку, забарвлення, зміст, смисли й особливий просторово-часовий шлях розгортання. Такі цінності, які можна і варто класифікувати й порівнювати з розгорнутими і вже досягнутими цінностями (чи антицінностями) інших націй, мають бути сформульовані як уже осмислені й вистраждані нацією. Цінності містять суттєву культурну характеристику відносно часу і простору, у яких вони постають як спосіб їх розгортання, що мають бути продумані і жертовно проявлені в діяльності народу та всіх його представників – свідомих громадян певної спільноти» [1, с. 350].

«Кожна нація, як етносоціальна спільнота, характеризується єдиним семіотичним полем - системою загальновідомих для всіх її представників знакових засобів, зокрема засобів художньої символіки, що забезпечує взаєморозуміння та взаємодію членів суспільства. «Входження» у це семіотичне поле, його усвідомлення, почуття приналежності до нього формує самосвідомість людини, в тому числі національну самосвідомість, що є найважливішою ознакою культури особистості» [2, с. 53].

Саме мистці, духовна еліта, є гідними репрезентами величі та життєздатної творчої потенції нації; саме вони відтворюють «я» свого народу у відповідних образах, символах, міфах.

«...Ті, кого сьогодні зараховують до стану мистців, колись лише мистцями не були, а належали до тих, хто випрацьовував ідеологію суспільства теїстично- мистецьким осмисленням довкілля» [3, с.10].

Особливого значення набуває регіональний аспект.

Розробка і застосування концептуальної моделі «естетики регіону» дасть змогу створити автентичний культурний портрет Соборної України, дійти до адекватного аналізу історії та сьогодення українського мистецтва в усій його у розмаїтості та духовному багатстві [4, с.19].

Важливим у підготовці майбутніх митців-педагогів є вивчення навчальних наративів (оповідей) про видатних особистостей у галузі українського традиційного народного мистецтва.

У сучасних педагогічних практиках біографічний наративний підхід застосовують М. Лещенко, О. Сухомлинська, Л. Тимчук, М. Пьорунек, К. Шмідт.

Серед найбільш репрезентативних українських культурних феноменів – твори Ганни Собачко-Шостак, Катерини Білокур, решетилівських килимарів (родини Бабенків та родини Пілюгіних), полтавських та решетилівських майстрів вишивки (Надії Вакуленко, Олександри Великодної, Ніни Іпатій), опішненських майстрів кераміки (Івана Білика, Михайла Китриша, Василя Омеляненка, родини Пошивайлів, Олександри Селюченко).

Нами було з'ясовано індивідуальні риси обраних для дослідження видатних особистостей в галузі українського народного мистецтва, ми визначили вплив соціального середовища та родинного оточення на становлення та творчий розвиток видатних українських народних митців, розглянули вплив творчості видатних майстрів народного мистецтва на формування культурного простору України.

Список використаних джерел

1. Степанова О. А. Національний культурний простір України: концептуальні засади розвитку і становлення. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора культурології за спеціальністю 26.00.01 «Теорія та історія культури». Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки України. Національна музична академія України імені П. І. Чайковського, Міністерство культури України. – Київ, 2017.
2. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: Навчальний посібник / О. П. Рудницька. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.
3. Сніжко В. Мистецтво як етноідеологія / В. Сніжко // Артанія. – 2004. – № 6. – С. 10 – 13.
4. Личковах В. Регіоніка в сучасній українській естетиці / В. Личковах // Образотворче мистецтво. – 2001. – № 1. – С.19.

Павленко Ю. Г., к. пед. н., доцент
Полтавський національний
педагогічний
університет імені В.Г. Короленка
(м. Полтава)

ДИТИНА В МУЗЕЇ: ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВОГО ПРОСТОРУ ОСОБИСТОСТІ

У концепції «Нова українська школа» підкреслено виняткову необхідність упровадження особистісно-орієнтованої моделі освіти, заснованої на ідеології дитиноцентризму, що розуміється як максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів [1]. Це завдання необхідно реалізовувати з допомогою максимально сприятливого для прогресивного розвитку свідомості та поведінки дитини простору, зокрема у музеї.

Варто наголосити на тому, що з одного боку дорослі (батьки, вихователі, вчителі) докладають зусиль для того, щоб долучити дітей до тих надбань цивілізації, які зберігаються в музеях, привчити любити й розуміти мистецтво, шанувати своїх предків тощо, а з іншого – часто можна спостерігати, що музей, у якому не можна бігати, кричати, торкатися предметів, сприймається дитиною як не найбільш дружнє місце, з якого хочеться якнайшвидше піти.

Про те, як зробити відвідини музею пізнавальними і цікавими для дитини й максимально призвичаїти музейне середовище до дитячої сутності, піде мова в цій публікації.

Проблема вивчення життєвого простору особистості здавна викликала інтерес у науковців. Так, прихильники суб'єктного підходу в психології (К. Альбуханова-Славська, Б. Ананьєв, Ф. Василюк, Л. Виготський, І. Корнієнко, Г. Костюк, К. Левін, О. Леонтьєв, С. Максименко, П. М'ясоїд, С. Нартова-